

L'Institut "Juan Gil Albert" de la Diputació Provincial d'Alacant pretén la recuperació, microfilmació i estudi de la premsa a la província d'Alacant. Amb este volum que correspon al nombre 11 s'estudia la història de la premsa periòdica de La Marina Baixa de 1882 a 1999. Primer, es descriuen els periòdics en els aspectes formals; després apareix la fitxa analítica amb les dades bàsiques sobre la propietat, autor, difusió i orientació. Continua amb el significat històric i el seu valor com a font documental. Acaba indicant la localització del document.

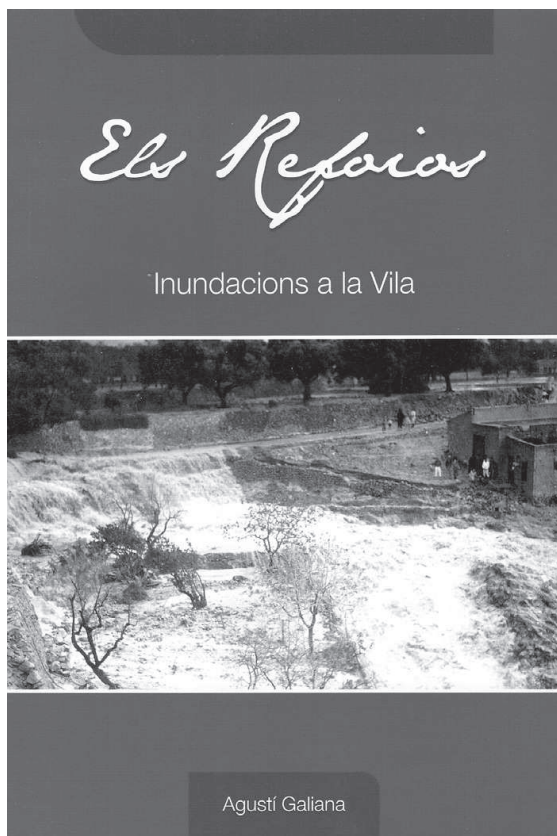
Els seus autors, **Cristina Lloréns Estarelles** i el seu pare, **Ramón Llorens Barber**, traspassat al 2004, han fet un treball d'indubtable valor com a recolzament imprescindible per a qualsevol investigador que vullga conèixer alguna etapa o la totalitat d'este llarg període històric.

Edita Regidoria d'Urbanisme. Obres i Nucli Històric. Ajuntament de la Vila Joiosa. 2008

Galiana, A. (2008): Els Refoios. Inundacions a la Vila. Ajuntament de la Vila Joiosa, 85 pp.

Les inundacions són un dels riscos naturals amb una percepció més clara i estesa per part de la població que els pateix. Tanmateix, resten unes poques dècades per a que molts d'estos episodis caiguen en l'oblit, especialment (i paradoxalment) entre els tècnics i els polítics que (des)ordenen el nostre territori. A poc que es pense, els riscos d'inundació s'han incrementat en nombre i en perillositat al llarg del segle XX, just en el moment en el que el nostre desenvolupament urbà ens ha convertit en més vulnerables als danys causats per l'espòrdic comportament torrencial de rius, barrancs i rambles.

Val a dir que el comportament dels cursos fluvials, en moments d'avinguda, arriba a ser un procés molt complex, i no per això mal percebut pel coneixement multiseccular

del territori que tenien els nostres avantpassats. Fet i fet, l'anàlisi de l'organització tradicional de l'espai, junt a un recull exhaustiu d'avingudes d'aigua al llarg de la història recent que arreplegue testimonis i experiències de les persones que les visqueren, s'ha demostrat com un ferrament essencial en l'aplicació de projectes de minoració dels riscos. Encara que, malauradament, aquesta siga una tasca encara poc incentivada en els costosos estudis tècnics de prevenció d'inundacions.

Agustí Galiana, autor de treballs d'interés sobre la Vila Joiosa i altres de la comarca com *Historia Natural de la Marina Baixa* (ECU, 2001) o el valuós *Mapa de Partides de la Vila Joiosa* (Ajuntament de la Vila Joiosa, 2007), ofereix un bon exemple d'aquesta idea inicial.

L'obra que ressenyem naix d'un estudi guanyador de la convocatòria d'estudis mediamientals locals de l'Ajuntament de la Vila Joiosa a 2003 i del que beuen informes tècnics com el Pla d'Emergències Municipal de la Vila Joiosa (aprovat el 2005) i els Plans d'Actuació Municipal, on Galiana ha exercit la seua tasca professional com a biòleg.

El llibre comença amb una anàlisi de les condicions ambientals –orografia, pluviometria i tipus de temps- del terme de la Vila, gran part del qual l'ocupa un glacis travessat per cursos fluvials de diferent entitat que es dirigeixen cap a la mar. A partir d'aquesta descripció, el llibre aporta una valuosa cronologia dels refoios, nom amb el qual es coneixen els fenòmens de crescuda a la Vila Joiosa. Una particularitat toponímica que, junt a altres relacionades amb l'aigua, rep també tractament en un altre capítol dedicat a qüestions lingüístiques.

L'estudi es centra, principalment, en 10 episodis ocorreguts al llarg del segle XX (1901, 1919, 1931, 1934, 1943, 1963, 1971, 1979, 1986 i 1987), per als quals aporta una bona relació de documents periodístics, testimonis escrits i orals i fotografies. Aquesta completa informació li permet arribar a algunes conclusions de tipus estadístic (temps de retorn i una assignació preliminar d'intensitats).

El capítol dedicat a la descripció de conques es pot considerar la part més aplicable de l'estudi. Les dades arreplegades permeten a l'autor diferenciar huit grans zones –una per cada conca vessant– i analitzar-les amb molta cura. Destaca, en aquest sentit, l'aportació cartogràfica on apareix representada la xarxa hidrogràfica i les trajectòries de les aigües superficials, junt a la trama urbana, les infraestructures viàries i la informació toponímica i topogràfica.

En definitiva, es tracta d'un llibre que beu d'un intens treball de camp i d'un bon nombre d'entrevistes a persones que visqueren de primera mà alguns episodis i que coneixen perfectament el comportament de les aigües fluvials a cada una de les partides del terme, com demostra l'extens apartat d'agraïments final o el capítol titulat "fragments anecdòtics", on es recullen testimonis escrits per alguns vilers sobre alguns dels principals refoios.

Com altres tants pobles, aquesta manifestació natural tan característica del clima mediterrani està present en la memòria i el dia a dia de la Vila Joiosa. Agustí Galiana demostra la importància de recollir i analitzar els episodis històrics locals des d'una perspectiva transversal, amb un exhaustiu treball de camp i una completa recerca documental i oral, per tal de plantejar estudis tècnics que sàpiguen respondre a les complexitats –naturals i humanes– dels fenòmens d'inundació. Tindre la sensibilitat de fer arribar les conclusions d'estos estudis tècnics a tots els interessats, amb un llenguatge divulgatiu a l'hora que rigorós, és la més valuosa aportació de Els Refoios. Inundacions a la Vila.